

MAGYAR KURIR

Bétsből, Pénteken, October' 16-dikán 1818.

Nagy Britannia.

Sept. 28-dikán valamivel ismét kedvezőbbetske jelentést adtak-ki az Orvosok a' Királyné' állapotjáról. Közelébbi postanapon irták vala a' Londoni újságok, hogy a' hideglelés 's belső görtsök kinzásai hirtelen megszünvén, oly halálos kábultság lepte meg a' beteget, hogy már tsak lelkének testétől való elválását várták. Már darab ideje, hogy mind így változik állapotja. Úgy látszik, hogy maga a' beteg legkissebbnyire se' érzi halála orájának ily nagyon lett elközeledését, mellyet abból lehet kihozni, hogy mikor a' körüllette lévők (tudniillik a' Londoni Orvosok, melyek ezek szüntelenül mellette vannak) nagy vigyázással holmi affélét mondanak ő Feliségének, melyből halála'orájának közelgetését távolról észébe vehetné, így szokott telkiáltani: *De még se' tartják igen veszedelmesnek a' betegséget; úgy-e?* — A' Férje' állapotjáról pedig ilyen leírást olvasunk: —

„A' Király, ámbár minden elmebéli jelenvalóságtól 's értelemtől nagyobb részint megfosztva van: testére nézve mindazáltal nagyon egészséges. Szobáinak, mellyekben lakik, hosszú során végig tsaknem szüntelenül sétál le 's fel. Külömbkülömb helyeken néhány Pianoforték és Hárfák lévén, ezek mellett gyakran megállapodik 's elvereget, vagy eljádzik a' *Haendel* Oratoriumából némely apró darabokat, 's azután ismét folytatja sétálását. Gyakran úgy képzé-

lődik, mintha a' Ministereket 's egy vagy más familiáj' béli embert, 's halálát látna, 's beszélget velük, 's minthogy azok nem elelnek, 's nem lévén ott, nem is feladhetnek, tehát maga felel magának. Fenn hangon beszél, de a' beszédjében niatsen egymásból való függés. A' laja és szakála tsupa ősz. Egy selyem hlököpenyegbe vagy palástba jár örökké, a' melly vattával van béllelve. Sokat esik, de hideg eledeleket, és többire állva. Willis és más Orvos Doktorok rendszerént eljárnak hozzá, de a' Király semmit se' ügyel reájok. Beszédjében 's egyéb eránt nem tsak tsendes, hanem olykor olykor még jó kedvű is.“

Frantzia Ország.

Azoknak az embereknek processusa, kik azzal vádoltattak, hogy Hertzeg *Wellington* megakarták ölni, a' minthogy valaki reá is lőtt volt, sokáig sok újságot szolgáltatott volt az olvasásra 's mindenféle beszédekre. Azt is beszéltek, hogy fontos dolgok jöttek volna a' Birói vizsgálódásokból világosságra. Mondták, hogy egy *Marinet* nevű, kit Lord *Kinnaird* Brüsszelből Párisba vitt volt, azért, hogy a' dolgot kinyilatkoztassa, maga volt volna, kire reá volt bizva, hogy a' Hertzegre löjjon. Nem régen pedig egy levele jött-ki ezen *Marinet*nek az újságlevelekben, mellyet némelylek ezen történetre nézve nagyon nevezetesnek tartanak lenni, annyival is inkább, hogy ez a' *Marinet* még most is fogságban ül, 's a' dolognak még telyességgel nin-

tsen vége. Ezen levelet az Anglus Kurir ellen intézte *Marinet*, 's röviden ezeket mondja benne: —“

„Alig leve vége annak ' titkos és rettenetes kikérdeztetésnek, melynek én tsaknem hat hónapokig kitétetve valék, hogy a' Kurirnak egy darabját kezembe kapván, abban ezen szavakat olvasám: „A' *Marinet* utolsó kikérdeztetése nagy világosságot adott azon rú gonoszság- melynek Hertzeg *Wellington* áldozatjává vala népszerűsítve. Ugy látszik, hogy Bonaparténak egy Ministere (Maret, a' Bassanói Hertzeg) ki egy ideig az Adriaticum tengernek egygyk kikötő- helyében lakott, és egy más bizonyos személy, ki most az Északi Amerikai Státusokban tartózkodik (Jósef Bonaparte) belé avatva voltak ezen fekete özszeesküvésbe. Minden környülállások azt mutatják, hogy ezen özszeesküvésnek nagyon széles kiterjedésűnek kellett lenni, 's a' többi.“ — A' Kurirnak ezen egész tikkelyében nintsen tsak egy szó is, a' melly nagy tsalárdság 's rú rágalmazás volna. Ha ez a' tikkely egyedül tsak engem' illetne, jobbnak tartottam volna magam' mentségére azt a' nevezetes napot elvárni, mellyen, mint már rég megígértetett, közönséges ítélőszék' elejébe fogok állittatni, 's a' melly napot én legbuzgóbb ohajtással várom. De nem halgathatok, mikor gonosz beszédek által nagy személyeket szemlélek vádoltatni, oly személyeket, kiket én szeretek, és a' kik, a' mennyiben én tudom, te- lyességgel nem részesei a' próbatételnek, mellyel őket vádolni akarják. Nem tudom mire czéloz az Anglus Kurir azzal, hogy olly embereket vádol, kik hazájok eránt az ő számkivettetéssekben is jó indulattal 's pártfogással viseltetnek 's annak boldogulását ohajtják. Nem tudom miért írja le ezeket úgy, mint hazájok' veszedelmes és megengesztelhetetlen ellenségeit. Nékem minden esetben köte-

lességem az, hogy néki ellene mondjak. Ezt pedig én annyival is bizonyosabban megtehetem, hogy az én egész kikérdeztetésem alatt legkissebb szó se' volt a' Kurirban előfordult azon vádolásokról, mellyeknek én itt ellene mondtam; legkevesebbé fordultak pedig azok elő az én utolsó kikérdeztetésem alatt, melyben tsupán tsak az engem' illető vélekedésekről 's beszédekről, 's a' Hertzeg *Wellington*ra való lövésről pedig nem is volt szó, 's több effélék.

D é l i A m é r i k a.

Londonban a' *Morning Chronicle*, ha bár a' Ministeri rész' Kurirja kétségesíti is, azt erőssíti, hogy *Venezuella* ban az independenseknek mérséklettebb gondolkodású része, pontokat tett fel, mellyek alatt a' Spanyol Országlószékkal meg akar egygyezni. A' pontok ezek: — 1). A' történet dolgoknak közönséges elfelejtése. Azok, kik a' revolú- tzióban részesültek, se' személyekre se' javaikra nézve semmi bántodással ne illettessenek. 2). Az *Inquisizion*nak es *Tortúrának* öröknevelő eltöröltetése. 3). Hasonlóképpen minden kizorító privilegiumoknak örökös eltöröltetése; minthogy a' törvények előtt minden emberek egyenlők, tehát minnyájoknak, érdemek vagy bünös vóltokszerént, egyenlőképpen meg is kell jutalmaztatniok vagy büntettetniek. 4). Az Országlószék' minden *monopoliumának* 's az Ország' belső részein való minden vámoknak eltöröltetése. 5). A' nyomtatásnak, minden nemzetekkel való kereskedésnek, 's mindenféle mezei munkálkodásnak 's mívmesterségi szorgalmatoskodásnak szabadsága. 6). Képviselei Kamaráknak felállittatása. 7). A' Kamarák' minden végzéseinek megerősítése a' Királyt illesse. 8). Religiói türelem. De tsakugyan a' *Catholica Religio* legyen az uralkodó. 9). A' Papi Tizednek (dézmának) örökös eltörölteté-

se. Hogy azon veszekedések, mellyeket a' Papi adózásoknak felszédése a' Lelkőpásztorok és az ő Nyájaik között tsaknem világ szerte okoz, így szintén hogy azon megervosolhatatlan visszaélések is, mellyek ezzel öszszeköttelve vannak, elháritathassanak, az istenitisztelethez 's s' Religio' szolgainak tartatásokra kivántató költségek oly adományokból tétetődjenek-meg, mellyek a' Státus' számára szedettek össze. 10). Minden hivatalokra a' Király nevezzen 's oszsa-ki a' tisztségeket az Amérikaiaiak és Spanyolok között minden külömbiség nélkül. 11). Az Amérikaiai hadi erő tsupán tsak Amérikaiai hazafijakból álljon a' törvényhozó Kamarák által meghatároztatandó rendszabások szerént, mellyeket a' Király erősítsen-meg. 12). Az ítélőszékeknek minden munkálkodásaik a' közönség előtt 's Esküdtt Birák által folytattassék. 13). A' Birák holtig megtartsák hivataljokat; őket ugyan a' Király nevezze-ki, de ők még se' legyenek a' Királytól semmi függősek. 14). A' helyő Hatalmasságok Consulokat tarthassanak Amérikában. 15). Akár melly nemzetből való idegeneknek szabad legyen Amérikába letelepedni. 16). A' Király' Fejedelmi méltósága Amérikában esmertessék-meg, 's a' néki való hűség' hite a' felhozott czikkelyekkel megegyezőleg tétetessék-le. 17). Ha a' feljebb való czikkelyek között a' Spanyol Országlószék valamelyiket megsérti, ezen megsértés Amérikát azonnal minden további feltétel nélkül függetlenné tegye, 's ezen esetben az öszszeszövetkezett idegen Hatalmasságok Amérikától Követekeket fogadjanak-el, 's ők is Követekeket küldjenek hozzá. 18). Az öszszeszövetkezett Hatalmasságok vállaljanak kezességet Amérikában azért, hogy a' feljebb való czikkelyek telyesen és tökéletesen betöltenek."

Újabban ilyen tudósítást vettek a' Londoni újságlevelek *Venezuelából*: —

„Itt a' régen várt változások az Országlás' dolgában valósággal megtörténtek. A' fő Direktor Bolívar már letette a' katonáskodást, hogy minden figyelmét a' polgári kormányozásra fordíthassa. Generális Pacz az ármáda' fő vezérévé tétetett, 's az egész katonai kormányozás minden hadi foglalatosságokkal egyetemben reá bizattatott. Minden Rendek nagy bizodalommal viseltettek hozzá, 's a' Spanyolokon való öszszedelmeskedésben nem is tette egygyik vezér is magát nállánál érdemesebbé. Második vezérré Generális Marino neveztetett. Gen. Pacz azon Európai önkéntvállalkozottakkal (Ánglusokkal) kik nem régen az Insurgensekhez érkeztek, most *St. Fernandónál* tanyázik. Ezen Európaiaiak nagyon biznak hozzá. Most egész iparkodásokat rekrutázásra fordították az insurgensek. Nem régen oly sok fegyvert kaptak Európából, hogy a' jövő táborozásra oly számos és jó készületű seregekkel állhatnak-ki, a' mennyivel a' Miranda' fő vezérségétől fogva ki nem állottak. De sok dolgot meg nem írhatok levelemben (így szoll a' tudósító) a' mik a' közönséget interessálnak; a' Spanyol Ágensek nagyon vigyáznak, és semmi költségnek nem kedveznek, hogy levelezéseinket elfogdoshassák. A' mit általjában megírhatok, annyiban áll, hogy az insurgensek' plánumai fontos resultátumokat ígérnek. Bolívar nagy mérséklettséggel feláldozta a' katona dicsőséget a' köz jóért, 's minthogy Pacz olyan ember, kit mindenek úgy néznek, mint *Venezuela'* szabadságának legerősebb támoszát, nagy reménség van, hogy a' szerentse, melly őtet eddig szárnyain hordozta, a' nem soká elkezdődő táborozásban sem fogja elhagyni.“

A' La-Platai egygyesült tartományokhoz oly proklamátziót intézett az Országlószék, melly által a' 15 és 20

esztendők közt lévő idejű férfiak meghivattattak, hogy magokat a' katonaság közé irassák-be; csak az idegenek vétettek-ki. Minden Spanyolországi születésű papi személyek parantsolatot kaptak, hogy a' *La-Platai* tartományokból távozzanak-el, 's két hónapok alatt evezzenek-el Európa felé. Az Országlószék egész iparkodását fegyveres seregek' gyűjtésére fordította, rész szerént azért, hogy az Országot az Európából várattatható expedíció oltalom nélkül ne találja, rész szerént pedig, hogy Generális *St. Martinnak* elegendő tsatázó ereje lehessen, hogy a' Peru ellen elkezdett hadi munkát elég hathatósággal folytathassa. Beszéllek, hogy Limában revolúziós mozgások jelengetnék magokat, 's hogy az Independensek *Chiliben* ismét egy tsapást ejtettek a' Király' seregein. Az ő *St. Jago* nevű Generálisok 1500 emberekkel segítségére akart menni a' *Talcahuanába* beszorítva lévő Generális *Orosionak* (aki hát esz szerént mégnintsen elfoglalva), 's utjában véletlenül meglepték az insurgensek. De ezen történeteknek közelébről való környülállásai még nem tudatnak. *Chilinek* azon kikötőhelyeiben, mellyeket az Independensek birnak, szabad kereskedést folytatnak az Anglusok. — A' *La-Platai* újságlevelek néhány hazafi buzgóságát emlegetik a' *Chilibéli* lakosoknak, nevezetesen a' fő városbélieknek, melynek *Santiago* a' neve: — „Midőn a' Királyi seregek *Orosio* alatt újabb elnyomással fenyegették az országot 's a' Státus' kasájában semmi pénz nem volt, a' papság, a' fő tisztségek, 's a' Santiagói gazdagabb lakosok öszszegyülekeztek, 's minden ezüst készületeiket, edényeiket, 's gyémántjaikat oda ajánlották a' Státus' szükségére. Az Országlószék elfogadta ugyan ezen adományokat, de oly feltétel alatt, hogy csak mint zálognak úgy fogja hasznokat venni, pénzt veszen költsön

reájok, 's idővel, minekutánna az ezekre felvett adósság lefizetődött, mind vissza adattatnak tulajdonosaiknak. Hogy pedig a' hazafiui jó tétel' emlékezete örökre megmaradjon, illy irást metztetett-fel az Országlószék a' *Santiagói* kapuk előtt álló pyramisokra: — „Mártzius' 5-dikén 1818-ban önként odaadták a' Státus' segítségére a' *Santiagói* lakosok a' magok ezüst edényeiket 's gyémántjaikat, esküvéssel erőssítvén, hogy ők semmi efféle drágaságoknak hasznát venni nem akarják valameddig a' hazát veszedelemben lenni tudják. Földnek lakosai! idegenek! kik valaha Chilit meglátogatjátok, ítéljétek-meg, hogy lehetséges-é egy ilyen népek szolgálai állapotra való visszavittethetése!“ — A' néppel a' vezérek is vetélkednek a' hazafiui indulatnak kimutatásában. *St. Martinnak* 20,000 piastereket akart ajándékozni a' *Maipói* verkedés után a' *Santiagói* Magistrátus, de ő ezen ajándékot el nem vévén, így szollott: Ő elégséges megjutalmaztatásnak tartja, hogy tartozó kötelességeinek megfelelhett. — Ugyan ezen esztendőben Május' 18-dikán történt, hogy az Ország' fő Direktora *Bernardo O-Higgins*, *Belcarce* nevű Generálisnak 3000 piasterekből álló esztendőnként való penziót akart rendelni: de ő is engedelmet kérvén kinyilatkoztatta, hogy semmi efféle személyes megjutalmaztatást el nem fogad. Míg ez a' tűz meg-lesz az Amérikai népekben, addig bajosan lehet reménleni, hogy önként alája adják magokat az anyaországnak.

Morva Ország.

A' *Brünni* újságlevelekben ezeket olvassuk: —

„A' folyó Oktober' 3-dikán az a' be-tses szerentséje vala városunknak, hogy *Ferdinandus* Koronaörökös ő Cs. Fő Her-tzezségét déli 12 óratájban, Fő Udvari Mestere Gróf *Bellegarde* Feldmarschal úr által kísértetve, az úgynevezett Franz-

bergen felállítatandó *Obeliskus'* fundamentom köve' megvettetésének innepére, megérkezni szemlélte. Gróf *Mitrowszky* a' tartomány' Kormányozója 's Gróf *Kleinau* a' Kommandirozó urak 2-dikban elejébe mentek vala ő Fő Hertzegségének *Nicolsburgba*, a' hol ő Cs. Fő Hertzegsége Hertzeg Dietrichsteinnál 's ennek Kastélyában ebédelni 's a' következő éjtzaka ott meg is hálni méltóztatott. — Ágyuk' dörgése, 's az utzákra és piatzokra kiállott reguláris és polgári seregeknek parádézó sorai között, a' Cs. K. Generálisoktól körülvéetve, jött-be ő Cs. Fő Hertzegsége a' városba a' számára készen tartatott szállásra, melly elejébe egy Grenádéros Kompánia vala állítatva. Hintójából való kiszállásakor a' Kormányozó 's fő Hivatalok' Elölülői által tiszteltetett, 's a' Kormányozói ház előtt lévő sikságra kiállítatott Batalionok hármassalvelővessel köszöntötték ő Cs. Fő Hertzegségét, ki is szállására megérkezvén azonnal megengedni méltóztatott, hogy a' Rendek, a' Cs. K. katonai és polgári tiszti karok, 's a' város' magistratusa, a' magok fejeik által ő Cs. Fő Hertzegségének bemutatassanak; melly után ebédhez ülven, a' tartomány' Kormányozóját és Kommandánsát asztalához méltóztatatta. Délután engedelmet nyert a' polgári fegyveres sereg, hogy a' Dicastérium' háza elejébe katonai pompával kiállhasson, melly közben az a' szerentséje is vala, hogy ő Cs. Fő Hertzegsége a' sereg' zászlója rudjára, melly már a' Károly és Jósef Palatinus ő Fő Hertzegségeknek 's az Utolsó' ditsősséges emlékeztetésének *Alexandra Paulovának* Orosz Nagy Hertzegaszszonynak belses nevekkel diszeskedik, maga is né-

hány szegeket méltóztatott tulajdon kezeivel felverni. —

„Azután külömbkülömb tiszti karoknak Cancellariájokat szemlélte - meg a' Kormányozói házban, a' honnét az *Ursulinák'* klastromába menvén, itt a' tanuló leánykák között hat által verseknek mély alázatossággal való deklamálásával fogadtatott, 's azután próbaírásaikat 's a' dolgozásban gyakorlódo gyermekek' munkáikat nézegette - meg ő Cs. Fő Hertzegsége. Innét a' *Lindenaui* Ragenentjének katonai gyermeknevelő házába ment által, hol a' Kommandirozó Generális a' Katonai-rendszabások 's a' fektirozás (kardozás) tudományaikból tartatott gyakorlást a' nevendékekkel, mellyel való nagy meglegedését kegyesen kinyilatkoztatni méltóztatott ő Cs. Fő Hertzegsége, 's mind ezek után a' tartomány' büntető 's dolgoztató házat, 's a' Cs. K. tobák és stempel jövedelmek' épületeit szemlélte-meg. —

„Estve a' város theátrumát méltóztatott jelenlétével megtisztelni, ahol a' muzsika' nemességből álló barátjainak társasága a' Morvai Invalidus katonaság' javára játékot adván az abból bejött summat ő Cs. Fő Hertzegsége is gazdag adomány által nevelte a' mondott nemes célra. A' theátrumon lett megjelenésekor dobok' 's trombiták' harsogásával 's közönséges örvendező kiáltásokkal köszöntetett ő Cs. Fő Hertzegsége, a' melly örvendezés a' játék alatt is több ízben megújított. A' játékot egészen végig várván, a' szépen megvilágosított város' utzáin örvendezve kiáltozó sokaság közt ment vissza szállására ő Cs. Fő Hertzegsége.“

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
 October' 13-dikán 255 $\frac{1}{4}$ — 14-dikén 253 $\frac{3}{4}$ — 15-dikén 256 — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

B é t s.

A' nagy Hatalmasságoknak foglalatoskodásaikról ezeket írják Aachenből: —

Császár és Király ő Felségét Oktober' 4-dikén, mint a' maga ditsősséges neve' napján, meggátolta egy kis meghülés abban, hogy a' Pruszsus Királynál (nem az Orosz Császárnál tehát, mint közelébb iródott vala) ezen napnak meginnepeltetésül adatott ebéden megjelenhessen. A' levegőnek nagy hévségről hirtelen való hivesre, sőt tsaknem kemény hidegre lett átalváltozása okozta vala ő Cs. Kir. Felségének rosszúl-létét, de más nap' már ismét egészen helyre állott az ő Felsége egészsége.

Ezen napon (Ferentz' napján) reggel a' más két Monárkhák, 's a' Ministerek ő Austriai Császári Felségénél megjelenvén, neve' napján szerentsét kívántak ő Felségének. Mind ketten, valamint az Orosz Császár úgy a' Pruszsus Király is, Austriai Regementeknek formaruhájikban jelentek-meg.

A' rossz idő 's az ő Cs. K. Felsége' egészségének változása, de a' melly már, mint említők ismét helyreállott, azt is okozták, hogy a' nagy parádé, melynek ezen napon tartatni kellett volna, elmaradt, 's hogy ő Felsége, azon bálban, mellyet Aachen városa az új redoutszálában ezen napon adott, meg nem jelenhetett. Az Orosz Császár és Pruszsus Király megtisztelték jelenléteikkel ezen bált. —

Császár és Király ő Felsége reggeli óráit közönségesen ezen nevezetességekkel gazdag vidékek ritkaságainak megnézegetésével szokta tölteni. Egyéb idejét vagy kabinéjtében való foglalatoskodással, vagy pedig Felséges Barátjaival 's Szövetségeseivel tölti ő Felsége. — Oktober' 1-ső napján *Burscheidban* a'

Stephany ferdő-házát méltóztatott megnézni, melynek tulajdonosával kegyesen beszélgetvén 's a' nálla uralkodó jó rendel való meglegedését jelentvén, azután kertjében is sétált, 's az úgy nevezett promenádon egy pohár borvizet is ivott. —

Oktober' 2-dikán, Fő Camerarius Gróf Wirbna ő Exc.jától kísértetvén az Aachentől egy óra távolságra lévő úgynevezett Paulinusok-erdőtskéjének megnézésére ment ő Austriai Cs. Felsége, a' hol hintójából kiszállván, ezen szép vidéken sétálgatott, 's a' Kuetgen Wilhelm 's fija' posztó fábrikájakat is megtisztelte jelenlétével. Az ebben készülő posztó, kazimir, 's aszszonyruhának való egyéb finum matériákat vizsgálódó szemügyre vette, 's az itt készülő portékák' kereskedési állapotjáról figyelemmel tudakozódott. Valami fél órát töltött ő Felsége ezen fabrikának szemlégetésével, 's végre a' munkásokat kegyesen megajándékozván, vissza tért a' városba.

* *

Frankfurtban a' Német Szövetségi Gyűlés' előlülője, Cs. K. Követ és Minister Gróf Buol-Schauenstein úr fényes ebéddel inneplette az ő Cs. K. Felsége neve' napját; 40 és néhány személyekre volt nálla felterítve; fényesítette az úri gyülekezetet a' *Holstein-Oldenburgi* Országló Hertzegnek jelenléte is, ki is az ő Cs. Felsége egészségiért iván az alatt a' muzsikáló kar a' nép' kedves énekét jádotta: *Gott erhalte Franz den Kaiser!* mellyet a' fenn tisztelt Követ úr ő Exc.ja a' Hertzeg' egészségért való ivással viszszozozott. Jelen voltak ezen vendégségen minden itt lévő Követ urak, a' város' öregebb Polgármestere, Kommandánsa, 's a' Szövetség' Katonai Biztossága, minekutánna mind ezek a' ma-

gok szerentséltető udvarlássokat megtették volna.

Magyar Ország.

Léváról Sz. Mihály Havának 8-dikán 1818. Vig örömmel látjuk városunkban a' tanuló ifjuságnak nagy előmenetelét, melly a' Kegyes iskolabeli Tanítók által mind a' Keresztény erköltsökben, mind pedig Hazai Magyar nyelvünkben 3 esztendőktől fogva nagy gyakorlással eszközöltetik. — Különös példáját adá újonnan a' most múlt September havának második felében, midőn a' közönséges próba tételre mintegy egymás között vetélkedve minden iskola egymás után kiállá a' jelenlévőknek nagy örömére. A' Tudományok három részre valóan felosztva, a' mellyekből három különös napokon tartatának iskolánként a' próbatételek, úgy hogy minden iskola egész két napot töltene a' szoros vizgáltatásban. — Az első próbatétel előtt minden iskola az ezen célra felállított Játék szinen Magyar nyelven egy erköltsi vig játékot adá elő olly készséggel, hogy egész meglegedést, helybe hagyást, és nagy örömet gerjesztene a' jelenlévő Uraságokban, és Aszszonyságokban, kik a' nevendék tanuló ifjuságnak buzdítására, és felserkentetésére, jelenléteikkel számosan megtisztelni méltóztattak ezen ártatlan játékokat. — Legnagyobb 's vígabb érzést gerjesztett mindeneknek szívében az, hogy még azon ifjak is, a' kik a' felsőbb Vármegyékből minden Magyar nyelv értése nélkül jöttek városunkba, abban olly nagy előmeneteleket mutattak, mintha az anyok tejével szopták volna. — A' próbatételeket egy kevésbé félbeszakasztá a' Kegyes iskolák Szerzőjének Ditsősséges Kalazantius Sz. Jósefnek Innepe, melly is nagy pompával, buzgósággal, és különös ájtatossággal tartatott Kis-Aszszony havának 30-dikán. Reggeli 9 órakor nagyon Tisztelendő Gódig János Besenyői

Plébános Ur a' józan nevelésről, és annak mostani főbb hibáiról egy szívreható Magyar beszédet tartott nagy ékeszöllással. Ennek vége lévén a' helybeli Plébános Ur, és Tek. Ns. Bars Vármegyének érdemes Tábla Birája nagyon Tisztelendő Szekfű Ferencz Ur egész Adstantiával mondotta - el az énekes Szent Misét, a' melly alatt a' Tanuló Ifjuság a' temérdek sok öszve sereglett hiveknek szavával öszsze kaptsolva Magyar énekekkel ditsóította az Egek Urát. — Ez nap számos Uraságok vendégeltettek-meg a' Collegiumban. A' délutáni Isteni szolgálatot követte a' Tisztelendő P. Gódin Jósef hatodik iskolabeli Professortól ezen alkalmatosságra e' czim alatt: „Az Atyai Szeretet' gyümöltse“ készítettett, és a' Tanítvánnyi által elő adatott erköltsi játék, 's az Innepet mindeneknek tellyes meglegedésével zárta - be. — A' Jádszó ifjak Játékokat tisztán le-írva és tsinosan bekötve, 's külömbféle friss virágokból kötött koszorúval mint egy háládatosságnak jeléül a' helybéli Gymnasium Direktorának által adták, és ajánlották.

Vége lévén a' Próbatelekeknek, e' m. f. Oktober' havának 3 - dikán reggeli 8 órakor az Egek Urának a' Sz. Misse végén tett háladás után számos Uraságoknak jelenlétében olvastatott - el az Ifjuság Rendbeszedése (Classificatiója) melly alkalmatossággal minden Oskolában az Első Eminensek egy egy Könyvel megajándékoztattak a' helybéli Gymnasium Direktorától Tdó P. Ugróczy Ferencztől, a' kitől is végső erköltsi oktatást kapván az Ifjuság, a' szüleik gondviselése alá a' nyugvó napokra elbotsátatott.

Az idén itt Oskolába járó Gymnasiumbéli ifjuságnak száma 226 - ra ment, kik között 11 Reformatus, 6 Evangelicus — 102 Nemes — 33 Libertinus, 65 Polgári — 26 nemtelen szüléktől való, és pedig 17 Vármegyéből, azon kívül egy Horváth, egy Velentzei, és egy

Eétsi születésű volt; kik közzül rész szerént Királyi, részszerént magános Fundatiokból való Stipendiumot kapott tizenkető.

A' Gymnasiumbeli Ifjusággal mint egy vetélkedni láttzanak a' Nemzeti Oskolabéli nevendékeink, kik is e' m. f. Oktober' hónapnak 4-dikén és 5-dikén a' jelenlévőknek nagy meglegedésével tartották próbatételjeiket. Ezeknek Magyar nyelven most először kinyomtattott Classificatiójokat 6-dikán az Énekes Sz. Mise után olvasta-el a' feljebb említett Plébánus Úr, mint a' Nemzeti Oskolának helybéli Direktora számos vendégek jelenlétében, ki a' jobban tanulókat, arany, 's ezüst pénzekkel, és imádságos könyvekkel ajándékozta-meg. A' Tanulók száma 72-re ment. — Éljenek, a' kik az Ifjuság józan nevelésében illy buzgón fáradoznak.

* *

Budán Szent Ferencz napján Felsőges Urunk neve napjának emlékezetére a' vár rétjén nagy Katona parádé és Mise tartatott, mellyen Ferdinand ő Királyi Fő Hertzegsége, a' Generálisság, és az egész Budai és Pesti Katonaság jelen volt, 's az ágyú lövések hirdették azonszíves óhajtásokat, mellyek sok száz templomokban, sok ezer alattvalók szíveikben Felsőges Urunkra áldásokkal halmozattak.

* *

Carolina nevű első Gőzhajó, melynek Sept. 16-dikán történt elmenetelét jelentettük, minekutánna a' próba útját megtette, 's maga után 542 1/2 mázsával terhelt nagyobb hajót Komáromig felvontatott, onnan ez előtt harmad nappal Pestre szerentsésen vissza érkezett.

Alig végezte ez nagy reménységgel biztató útját, midőn szerentsés vetélkedéssel, Oct. 6-dikán útnak eredett a' második, Duna nevű, gőzhajó, mellynek késérésére Tek. Friebeisz Jósef Ns.

Pest Vármegyének Fő Notáriusa rendeltetett Királyi Commissariusul, és T. Tudós Tomtsányi Ádám, az Universitásnál a' Physikának és Mechanikának Professora, és T. Öri Dániel az Építő, 's Hajózó Tisztségnél a' K. Helytartó Tanáts mellett lévő Tiszt. E' két utóbbi Urak az első Gőzhajót is kísérték.

* *

Pesten a' T. N. Vármegye Oktob. 5-dikén Gyülést tartván, egyéb tárgyak közt a' hus arra felett is tanátskozott 's a' marhahus' fontját a' két fő városokban 14, a' berbéts husét 13, a' májét, lépét, tüdőét, 's ökör lábét 7, a' fagygyuét 28, gyertyaét 52, szappanyét 51 krajtzárra határozta.

Frantzia Ország. (folytatás)

Marschal *Macdonáldról* azt beszél, hogy a' *Moreau* özvegyét feleségül akarja venni.

A' *Vaucluse* departamentében bizonyos vidékeken név szerént Monteaux körül valami *Chaillard* nevű ember oly félelmessé tette vala nem régen magát, hogy közönségesen minden titkolódás nélkül bünhődött, a' nélkül, hogy valaki tsak a' kezit rá tenni, vagy pedig beárulni mérészlené, attól félvén, hogy megöli. Nem régen 15 személyeket nevezett-meg, azt mondván, hogy rendre mindeniknek elveszi a' fejét, de mar ekkor rajta vesztette a' fenyegetődzést, mivel közönséges vadászatot rendeltek a' vidéken ellene a' lovas strázsák, 's egy régi toronynak omlásai között megtalálván, öt oráig tartott puskázás után, 's minekutánna elébb egy katonát megölt 's egy mást halálra sebesített volna, végre őtet is agyon lötték. Oly vakmerőn védelmezte magát az ember, hogy sokáig nem közelithetett hozzá a' katonaság. A' várában 3 puskát, 3 pár pistolyt, 's valami kevés eleséget találtak.